

Polityka czasopisma dotycząca stosowania narzędzi AI przez autorów i recenzentów

Wprowadzenie

Narzędzia generatywnej sztucznej inteligencji (AI), takie jak duże modele językowe (LLM) czy modele multimodalne, stale się rozwijają, również w kontekście badań naukowych i publikacji naukowych. Narzędzia te mogą generować różnorodne treści tj. tekst, obrazy, dźwięk oraz dane syntetyczne. Przykładami są m.in. ChatGPT, Copilot, Gemini, Claude, NovelAI, Jasper AI, DALL-E, Midjourney, Runway itp.

Redakcja czasopisma *Studia Regionalne i Lokalne* dostrzega, że generatywne narzędzia AI wiążą się z pewnym ryzykiem, w tym:

1. **Niedokładność i stronniczość:** Narzędzia generatywnej AI mają charakter statystyczny i mogą wprowadzać niedokładności, błędy (tzw. halucynacje) lub uprzedzenia, które trudno wykryć, zweryfikować i skorygować.
2. **Brak przypisania:** Generatywna AI często nie stosuje standardowych praktyk globalnej społeczności naukowej dotyczących prawidłowego i precyzyjnego przypisywania idei, cytatów czy źródeł.
3. **Ryzyko poufności i własności intelektualnej:** Narzędzia generatywnej AI często działają na platformach osób trzecich, które mogą nie zapewniać odpowiednich standardów poufności, bezpieczeństwa danych ani ochrony praw autorskich.
4. **Niepożądane zastosowania:** Dostawcy generatywnej AI mogą ponownie wykorzystywać dane wejściowe lub wyjściowe z interakcji użytkowników (np. w celach szkolenia AI). Taka praktyka może potencjalnie naruszać prawa autorów i wydawców.

Z tego powodu opracowaliśmy wytyczne dla autorów i recenzentów *Studiów Regionalnych i Lokalnych* dotyczące stosowania narzędzi AI w przygotowywaniu artykułów i recenzji.

Autorzy

Wszyscy autorzy odpowiadają za oryginalność, wiarygodność i integralność treści swoich zgłoszeń. Wybierając korzystanie z generatywnych narzędzi AI, autorzy są zobowiązani do stosowania ich odpowiedzialnie i zgodnie z wytycznymi czasopisma oraz zasadami etyki publikacyjnej. Obejmuje to przegląd wyników wygenerowanych przez narzędzia AI oraz potwierdzenie ich poprawności.

Autorzy mogą odpowiedzialnie korzystać z narzędzi AI przy przygotowywaniu artykułów, ale zawsze zgodnie z następującymi zasadami: wysoki standard bezpieczeństwa danych, poufności i ochrony praw autorskich. Dozwolone formy wykorzystania obejmują:

- generowanie i eksplorację pomysłów,
- korektę językową,
- interaktywne wyszukiwanie online z użyciem wyszukiwarek wspieranych przez LLM,
- klasyfikację literatury,
- wsparcie w kodowaniu.

Autorzy są odpowiedzialni za to, aby treść zgłoszeń spełniała wymagane standardy rzetelnej oceny naukowej, badań i walidacji oraz była stworzona przez autorów.

Generatywne narzędzia AI nie mogą być wymieniane jako autorzy, ponieważ nie są w stanie ponosić odpowiedzialności za zgłoszoną treść ani zarządzać prawami autorskimi i licencjami.

Autorzy muszą jasno zaznaczyć każde wykorzystanie narzędzi generatywnej AI w odpowiedniej sekcji formularza zgłoszenia artykułu. Oświadczenie powinno zawierać: pełną nazwę użytego narzędzia (z numerem wersji), sposób jego użycia oraz powód wykorzystania. Jeśli autor zamierza używać narzędzia AI, powinien upewnić się, że narzędzie jest odpowiednie i stabilne do planowanego zastosowania oraz że warunki korzystania zapewniają odpowiednie zabezpieczenia i ochronę, np. w zakresie praw własności intelektualnej, poufności i bezpieczeństwa.

Autorzy nie powinni przysyłać manuskryptów, w których narzędzia generatywnej AI były używane w sposób zastępujący podstawowe obowiązki badacza i autora, np.:

- generowanie tekstu lub kodu bez rzetelnej korekty,
- generowanie danych syntetycznych w celu zastąpienia brakujących danych bez uzasadnienia metodologicznego,
- generowanie jakichkolwiek treści niepoprawnych merytorycznie, w tym streszczeń lub materiałów dodatkowych,
- tworzenie i manipulacja obrazami (zdjęciami).

Takie przypadki mogą podlegać kontroli redakcyjnej.

Recenzenci i redaktorzy

Mając na uwadze najwyższe standardy integralności i przejrzystości redakcyjnej, a także wymogi dotyczące poufności, bezpieczeństwa i ochrony danych, recenzenci i redaktorzy **nie mogą przysyłać plików, obrazów ani informacji z nieopublikowanych manuskryptów do narzędzi generatywnej AI**. Generatywna AI może być używana jedynie do wspierania poprawy językowej recenzji, przy czym recenzenci pozostają odpowiedzialni za dokładność i integralność swoich recenzji.